

УДК 647.252

Поцелуйко В.–ст. гр.24

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ В ПТНЗ

Науковий керівник: к.п.н., доц. Дубова Н.В.

Potseluko V.

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

FEATURES OF THE TRAINING OF COMPETITIVE FOOD INDUSTRY PROFESSIONALS IN A VOCATIONAL SCHOOL

Supervisor: Ph.D., associate professor Dubova N.V.

Ключові слова: конкурентоздатність, фахова підготовка.

Keywords: competitiveness, professional training.

У сучасних умовах перед системою професійної освіти стоїть вимога не просто істотного підвищення рівня підготовки фахівців, а забезпечення якісно нової сутності цієї підготовки, яка забезпечила б їх готовність до успішної діяльності та можливість ефективно працювати і через декілька років.

В умовах розширення академічних свобод, самостійності, варіативності й альтернативності змінюється стратегія підготовки фахівців: їх необхідно готувати відповідно до потреб діяльності регіону, потреб роботодавців, запитів суб'єктів ринкових відносин, подолання суперечності між теорією і реальним життям. Ринок праці визначає, що головним стає не кількість знань, а здатність вирішувати проблеми, уміти виявляти себе в непередбачених ситуаціях.

Конкурентоздатні фахівці значно легше адаптуються до вимог соціального середовища, досягаючи вищого рівня професійного та особистісного розвитку. При розвитку конкурентоздатності в учнів підвищується мотивація до процесу навчання, зростають вимоги до якості освіти, що здобувається, й удосконалюються особистісно-професійні якості. Особистісно-значущі й професійно-значущі якості учня не повинні розглядатись у відриві один від одного, оскільки особистість є суб'єктом професійної діяльності. Професійний і особистісний розвиток – це два взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих один одного процеси. У розвитку конкурентоздатності істотну роль відіграє те, яким чином здійснюється професійна освіта.

Професійні заклади освіти мають звернути особливу увагу на розвиток в учнів навичок самостійної й продуктивної діяльності, особистісних якостей і творчих здібностей, умінь самостійно здобувати нові знання протягом життя, розв'язувати проблеми, орієнтуватись у житті суспільства.

Результати проведеного аналізу наукових джерел дають нам можливість визначити конкурентоздатність фахівця професійного закладу освіти як здатність випускника відповідати вимогам роботодавця, через конкурентні (професійні та особистісні) переваги по відношенню до інших фахівців у певній галузі. Слід зазначити, що поняття професіоналізм і конкурентоздатність різні: конкурентоздатність включає в себе ряд професійних характеристик фахівців. Конкурентоздатність фахівців передбачає не стільки високу якість результатів діяльності, скільки здатність вистояти і перемогти в конкурентній боротьбі.

Серед проблем, які вирішує професійна освіта в процесі реформування, проблема підготовки конкурентоздатних фахівців є однією з пріоритетних. Однак підходи і засоби організації навчально-виробничого процесу, що сприяють формуванню конкурентоздатності фахівців слабо відпрацьовані. Дослідженню питань, пов'язаних зі змістом, шляхами, формами професійної підготовки фахівців, присвячені праці С. Артюха, С. Батишева, Г. Васяновича, В. Гриньової, Г. Зборовського, Е. Зеєра, Р. Карпової, О. Коберника, О. Коваленко, В. Ложкіної, П. Лузана, В. Манько, Н. Ничкало, А. Пастухова, О. Пехоти, Г. Пономарьової, Л. Сергесвої та ін.

Розвиток конкуренції відбувається за рахунок створення суспільством відповідних умов. Заклади освіти повинні розвивати конкурентоздатність учнів, надаючи їм знання про правила і алгоритм ведення конкурентної боротьби, про способи її здійснення. У зв'язку з цим актуалізується необхідність розробки спеціальних програм, метою яких є формування в учнів відповідних навичок і конкурентних переваг їх особистості.

При розробці засобів, методів і форм вирішення проблеми формування конкурентоздатності фахівців необхідно дотримуватися такої позиції: виховувати конкурентоздатну особистість, яка застосовує цивілізовані методи і засоби досягнення цілей. А це можливо тільки за умови виховання в учнів високого рівня моральної культури, самосвідомості, прийняття ними цивілізованих норм і правил ведення конкурентної боротьби. Професійна освіта має бути гнучкою та, водночас, інтегрованою структурою, яка використовує варіанти професійної підготовки, найбільш ефективні для конкретних умов. Безперечно, система професійної освіти України потребує оновлення, приведення у відповідність до потреб інформаційно-технологічного суспільства, врахування динамічних змін на ринку праці, покращення соціального захисту педагогічних працівників та учнів, модернізації матеріально-технічної бази, осучаснення науково-методичного забезпечення.

Підвищення якості підготовки фахівців може бути досягнуто шляхом постійного оновлення змісту, оптимального планування та раціональної організації освітнього процесу, впровадження інноваційних технологій навчання.

Зміни, що відбуваються у галузі професійної освіти, мають бути спрямовані на підвищення інтелектуального та кваліфікаційного рівня учнів упродовж усього життя в межах безперервної освіти. І саме в цьому контексті варто акцентувати увагу на потребі переходу до освіти упродовж життя, за якої базова освіта розглядається лише як фундамент для подальшого доповнення іншими програмами, що відповідають динамічному розвитку потреб особистості, суспільства, економіки. Навчання протягом життя сьогодні виходить на чільні позиції у світових освітніх процесах – це диктується базовими тенденціями розвитку людства та доводить, що для підготовки якісного персоналу найближчим часом важливо вжити низку дієвих заходів [1].

Зміцнення зв'язку між закладами освіти, підприємствами, центром зайнятості, іншими суб'єктами соціального партнерства спростить доступ до інформації про попит ринку праці на робітничі професії, з яких ведеться підготовка, надасть змогу роботодавцям вносити пропозиції щодо коригування практичної підготовки, вплине на якість навчання, розширить можливості організації практики учнів, стажування майстрів виробничого навчання шляхом ознайомлення з новими типами обладнання та технологічними процесами.

Вважаємо актуальними питання інтенсифікації та оптимізації діяльності закладів освіти, спрямованої на поєднання здобутків вітчизняної та світової наукової думки стосовно оновлення змісту, методів і технологій навчання відповідно до нової, особистісно орієнтованої парадигми освіти.

1. Олійник В. В. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти: монографія / В. В. Олійник. – К. : Міленіум, 2003 – 594 с.